

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.62.113-123>

УДК 711.1+72.01

Тімохін Віктор Олександрович,

доктор архітектури, професор

кафедри дизайну архітектурного середовища

Київський національний університет будівництва і архітектури

timokhin.vo@knuba.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0002-0559-4384>

Шебек Надія Миколаївна,

доктор архітектури, професор

кафедри містобудування

Київський національний університет будівництва і архітектури

shebek.nm@knuba.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0001-6038-3945>

Третяк Юлія Вікторівна,

доктор архітектури, доцент

кафедри дизайну

Київський національний університет будівництва і архітектури

tretiak.iuv@knuba.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0002-7537-5929>

ВКЛЮЧЕНІСТЬ ЕТНІЧНОГО РАЙОНУВАННЯ В СТАЛИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Анотація: у статті розглянуто проблему включення етнічних регіонів у процеси сталого розвитку і використання креативної економіки в Україні. Проведено аналіз етапів історичного розвитку дванадцяти етнічних регіонів з використанням оригінального методу поляризованих циклів. Результати аналізу підтвердили можливість діагностування і прогнозування стану регіональних культур. Їх креативно-економічне включення в сталий розвиток пов'язане із задіянням потенціалу малих поселень, де зосереджені пам'ятки архітектури та містобудування, сакральні комплекси, народні промисли і музеї, в яких відбуваються виставки, ярмарки і фестивалі.

Ключові слова: етнічне районування; сталий розвиток; регіони України.

Постановка проблеми. У сучасних умовах протистояння між глобальною цивілізацією і регіональною культурою, між прогресом і традиціями все більшої ваги набуває проблема включення автентичної культури етнічних регіонів у процеси сталого розвитку України. Сьогодні невід'ємною складовою сталого розвитку визнається креативна економіка, дослідження якої підвищує

рівень інклюзивності етнічних традицій і відкриває нові практичні перспективи їх збереження і оновлення з урахуванням особливостей історичного розвитку національної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішення цієї проблеми спиралося на міжнародні документи і матеріали конференцій стосовно сталого розвитку і залучення до розгляду креативної економіки, як його важливої частини [1, 2, 3]. У цьому дослідженні знайшли використання ідеї циклічності і фазового характеру розвитку регіональних культур і етносів у роботах видатних вчених [4, 5]. До уваги приймалися праці архітекторів та містобудівників, які досліджували районування за етнічними ознаками і реформування адміністративно-територіальної системи України [6, 7]. Поштовхом до подальшого розкриття обраної теми стала публікація авторами статті, де висвітлені комплексні методи дослідження регіональних культур, що виникли на перетині традиційних і нових наукових напрямів у природничих і гуманітарних галузях знання [8].

Метою публікації є оприлюднення результатів аналізу формування національної культури із застосуванням методу поляризованих циклів спадів і піднесення в її історичному розвитку та виділення місцевих центрів, які доцільно включити в креативну економіку і сталий розвиток етнічних регіонів України.

Основна частина. Концепція сталого розвитку, яка почала розроблятися з 1987 року на замовлення ООН, прийшла на зміну ідеям невтримного економічного зростання, безупинної модернізації та прогресу. Переосмислення цих глобальних процесів мало рацію, оскільки вони включали в себе дві протилежні тенденції. Одна з них – витрачання ресурсів з метою досягнення результату – почала домінувати над їх економією. Разом з тим, ідея відновлення пріоритетності жорсткої економії невідтворюваних природних ресурсів могла гальмувати і навіть зупинити сталий розвиток, якби він не мав внутрішніх резервів. Сьогодні розвиток без зупинок, його ритмічність і гармонічність стає актуальною проблемою дослідження прихованого потенціалу і внутрішніх резервів сталості в її діалектичних протиріччях між економією і ефективністю, між традиціями та інноваціями, між монотонним рухом і прогресом.

Останнім часом пошук нових засобів підтримки сталого розвитку значно розширився і включив креативну економіку. У це нове поняття, яке вперше з'явилося в 2000 році в бізнесових дослідженнях, у 2015 році об'єднало між собою галузі, де створюються і використовуються результати творчої діяльності, в тому числі ремесла і мистецтво. У це коло, безумовно, потрапляли народні промисли і архітектура, етнографічні музеї і мистецькі центри, виставки і ярмарки в регіонах. Сьогодні регіональна культура, яка століттями шліфувала свої мистецькі витвори і винаходила нові форми в умовах життєвої

необхідності економії природних ресурсів, визнається трохи не взірцем і важливим фактором сталого розвитку. На це вказують державні документи, матеріали міжнародних конференцій і конгресів, декларації всесвітніх організацій [1, 2, 3].

Багато видатних архітекторів ХХ ст., напевно передбачаючи виникнення у майбутньому ідей сталого розвитку, вже включали у свою творчість нові засоби подолання протиріч. Деякі з них вважали економію важливим чинником гармонізації архітектурно-містобудівного середовища, навіть прирівнюючи її до краси (Ле Корбюзьє). Інші розвивали свою творчість у відповідності до принципів «менше – це більше» (Л. Міс ван дер Роє), «робити більше з меншого» (Б. Фуллер), а також до принципів мінімалістської естетики і аскетизму (Л. Барраган, Е. Предок), тим самим реалізуючи загальносистемний принцип «*min-max*», який віддзеркалював праксеологічне розв'язання діалектичних протиріч між економією ресурсів й ефективністю результатів. Деякі із сучасних архітекторів, критикуючи бюрократичні основи сталого розвитку, налаштовані на «обмеження надмірного споживання без обіцянки колективного прогресу» [9, с. 100], бо вважають, що сьогодні «сталий розвиток, здається, означає кінець творчої свободи» [9, с. 100]

На творчу діяльність у регіонах, як прихований потенціал, внутрішній резерв сталого розвитку і противагу розбазарюванню ресурсів у глобальних процесах некерованої урбанізації, звертали увагу архітектори і урбаністи епохи модернізму та постмодернізму (Ф. Л. Райт, А. Аалто, О. Німейєр, К. Танге, Р. Вентурі, А. Сіза, А. Россі). Навколо них формувалися школи, де вивчалися особливості регіональної архітектури та містобудування, історичні традиції та їх використання в контексті глобалізму і масової культури. Теоретичне осмислення цього напряму було зафіксовано в концепції критичного регіоналізму, де він «прагне до парадоксального створення «світової культури», що має регіональну основу», і «розвивається в тих культурних «проміжках», які тим чи іншим способом уникають оптимізуючого тиску всесвітньої цивілізації» [10, с. 481].

Принцип постмодерністської інклюзивності, на відміну від ексклюзивності модернізму, орієнтував зусилля сучасних архітекторів й урбаністів на толерантні включення історичних традицій і регіональних особливостей вернакулярної архітектури і мистецтва в загальний процес сталого розвитку. Відомо, що він відбувається на тлі протистояння і колізій між містобудівною культурою й урбаністичною цивілізацією (О. Шпенглер), між традиціями й інтернаціональним глобалізмом. Ці протиріччя більш менш успішно вирішували японські архітектори у розробках нових засобів відродження регіональної архітектури: методу символізації (К. Танге), у теорії симбіозу

(К. Курокава) тощо. До цього долучали власні ідеї регіоналізації американські, іспанські та італійські архітектори та урбаністи (К. Лінч, Р. Бофілл, П. Портогезі та ін.).

Ще один бік проблеми інклюзивності регіональної культури пов'язаний з недостатньою вивченістю процесів і закономірностей її розвитку. Видатний вчений Л. Гумільов, який ретельно вивчав динаміку розвитку народів й етносів, вперше звернув увагу на її упорядкований фазовий характер. Він виділив фази, які відтворюються у розвитку будь-якого етносу, – фази народження і підйому етносу, його надлому, інерції, обскурації та занепаду [5]. Динаміка етносу, на відміну від гегелівської концепції прогресивного розвитку, складалася з чергування спадів і бумів, які з'єднувалися між собою у неперервний процес, що мав своєрідний циклічний характер. На пульсаційність і циклічність у розвитку культур вказують сучасні синергетичні дослідження. В них «тенденції диференціації змінюється інтеграцією, віддалення – зближенням, послаблення зв'язків – їх посиленням» [11, с. 181].

Коливальний і циклічний характер розвитку, його спади і буми, повернення до традицій і прориви до нового стали предметом міської синергетики. В ній хвильова динаміка і когерентність ритмічно узгоджують між собою періоди збереження традицій минулого і накопичення внутрішніх ресурсів і резервів з їх витрачанням сьогодні і в майбутньому для підштовхування сталого розвитку до генерації нових форм. Виявлення циклічного чергування періодів активізації традицій з етапами виникнення нового дозволило зв'язати між собою і привести у відповідність закономірності і ритми історичного і сталого розвитку міст і регіонів [12].

Регіоналізація України має давню історію і сьогодні підпорядкована декільком чинникам: адміністративно-територіальним, природним, історико-політичним і системно-розселенським [6]. Ці чинники в складних історичних умовах по-різному впливали на регіоналізацію, стимулюючи, як правило реформування адміністративно-політичного устрою держави чи відносно швидкі зміни в системах розселення. Найбільш стійке районування країни склалося за природно-географічними та етнографічними ознаками. При цьому етнографічні райони в значній мірі співпадають з результатами регіоналізації за іншими ознаками. Дванадцять етнічних регіонів України – Буковина, Волинь, Галичина, Донбас, Закарпаття, Поділля, Поліся, Придністров'я, Сіверщина, Слобожанщина, Таврія і Крим – поєднують між собою 25 областей, включаючи АРК, в їх адміністративно територіальних границях.

Всі без виключення регіони мають свою власну історію змін, трансформацій і реформування. Сьогодні ці реформи продовжуються і загалом зачіпають районний і локальний рівні розселення і утворення об'єднаних

територіальних громад, практично залишаючи без змін границі областей і регіонів [7], в тому числі етнічних. Кожний з них пережив насильницькі розділення країни, національно-визвольні війни, народні повстання, злети і падіння регіональної культури, її гноблення, занепад і відродження. Не зважаючи на це і на примусові та вільні переселення людей, етнічні регіони зберегли свою автентичність і в своєму розвитку пережили разом з державою її загальну для всіх історичну долю.

Для аналізу перепитій історичного розвитку, спадів і бумів, занепаду і підйому етнічної активності в регіонах, в Україні і закордоном було застосовано метод подвійної поляризації циклів, розроблений в межах міської синергетики [11]. Сутність цього методу полягає в аналізі історичного розвитку з позицій його коливально-хвильового і циклічного розгортання, яке починається з періоду максимального сплеску етнічної культури. Наступна фаза зв'язана з періодом зниження до мінімуму її значення. Вона завершується модерністською відмовою від старих традицій, та їх частковим оновленням. Після цього оновлені традиції переживають підйом і період класичного усталення, що викликає новий максимум зацікавлення регіональною культурою, з якого починається наступний цикл її розвитку. Саме в цей момент виникає, так звана, «точка біфуркації», де траєкторія розвитку роздвоюється. Якщо в цей момент розвиток не підштовхнути за рахунок витрачання додаткових ресурсів і внутрішніх резервів, зекономлених в період занепаду традицій, то регіональна культура впадає в монотонність. В іншому разі виникають нові якісні форми і нові традиції в етнічному регіоні.

Запропонований метод, який попарно об'єднує в цикл чотири взаємно поляризовані фази – максимізацію і мінімізацію ролі етнічної культури і значення традицій, їх зниження і зростання, – передбачає розгляд цих процесів в масштабах зміни поколінь (приблизно 25 років). Таким чином, протилежно спрямовані процеси зниження і зростання, максимізації та мінімізації змінюють один одного через 25 років, а повний цикл становить 50 років (зниження і мінімізації – 25 років, а потім зростання і максимізації – наступні 25 років). Якщо уявити собі загальну картину розвитку у вигляді складного ландшафту, то його пагорби і долини будуть утворювати екстремальні точки кардинальних змін національної культури та їх традицій через кожні двадцять п'ять і п'ятдесят років. Саме на цих точках і відповідних подіях був зосереджений аналіз особливостей історичного розвитку України та її регіонів.

Він почався з утворення Запорізької Січі в 1552-56 рр., яка заклала основи самовизначення не стільки регіональної придніпровської, скільки національної культури. Спад у її розвитку, який був зв'язаний з Люблінською унією (1569 р.) і утворенням Речі Посполитої, змінився новим підйомом, який припав на кінець

XVI – початок XVII століть. У цей час були утворені братства, запрацювали Острозька, Львівська і Київська школи, заснована академія у Замості (1595 р.). Новий підйом національної самосвідомості розпочався з утворення Києво-Могилянської академії (1630 р.) і набув свого апогею під час національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1648-54 рр.) і утворення Слобожанщини, до якої увійшли Харків, Суми, Охтирка та ін. (1655 р.). Етап зниження і занепаду етнічної культури регіонів став результатом Андрусівського перемир'я і розподілу на Правобережну і Лівобережну Україну (1667 р.). Ця тенденція була зламана політичною, меценатською і культурною діяльністю гетьмана І. Мазепи наприкінці XVII – початку XVIII століть, яка завершила старий і започаткувала новий цикл відновлення національної і регіональних культур.

Цей цикл спочатку супроводжувався їх деградацією, пов'язаною з імперським гнобленням російськими імператорами і ліквідацією Запорізької Січі (1773 р.), поділом Польщі (1772 р.). Між ними існували підйоми і сплески в результаті народних повстань Довбуша, Гонти і Залізняка, відкриття 866 шкіл в регіонах (1748 р.), діяльності Г. Сковороди і І. Котляревського. Наступний цикл знову припав на кінець XVIII – початок і середину XIX століть. Він відзначився відкриттям університетів у Харкові, Києві та в Одесі, діяльністю Т. Шевченка, Кирило-Мефодіївського товариства (1846 р.) і «Просвіти» (1868 р.). Ці сплески чергувалися із спадами, на які вплинули реакція на діяльність Малоросійського товариства і рух декабристів (1821-25 рр.), «Союз трьох імператорів» (1873 р.), Емський указ Олександра II (1876 р.).

Наступний етап в кінці XIX – початку XX століть був пов'язаний з діяльністю «Братства тарасівців» (1891-93 рр.), з творчістю М. Грушевського, Л. Українки, М. Леонтовича, С. Крушельницької та ін. Центральна Рада, Українська народна республіка та її Директорія також зробили свій внесок у рух до пробудження української самосвідомості. Цей рух був призупинений колективізацією і голодомором, а потім війною. На цьому тлі позитивні наслідки проявилися у приєднанні Західної України, Північної Буковини і Південної Бессарабії до України та її прийняття в ООН (1945 р.), приєднання Криму до України (1954 р.), рух «шестидесятників». Цей поступ був підтриманий Народним рухом України (1989 р.), ухваленням Державного суверенітету (1991 р.) і Революцією гідності (2014 р.). Анексія Криму і війна на Донбасі призупинили тенденцію до відродження регіональної культури, яка продовжує розвиватися в інших регіонах України.

У відповідності до світової тенденції регіоналізації етнічних культур вони повинні локалізуватися в малих і середніх містах і поселеннях, що віддалені від великих міст-центрів урбанізаційної цивілізації і масової культури. Подібне

поляризоване розміщення центрів регіональної культури в невеликих містах і поселеннях спостерігається в етнічних районах України. У цих історичних місцях відновлюються пам'ятники архітектури і містобудування (замки, палаци, фортеці, парки), монастирські комплекси, народні промисли, ярмарки, виставки, музеї та ін. На Волині це – Володимир-Волинський і Зимне, Олика і Губків, Дубно і Клевань, Межиріч, Острог і Пляшева. На Галичині таких центрів значно більше. Серед них: Броди і Дрогобич, Жовква і Золочів, Крехів і Олесько, Підгірці і Підкамінь, Унів і Галич, Коломия і Косів, Манява і Рогатин, Бережани і Бучач, Збараж і Кременець, Скала-Подільська і Чортків.

Центри етнічної культури Сіверщини формуються навколо Батурина і Густині, Качанівки і Козельця, Любеча і Ніжина, Новгород-Сіверського й Остра, Прилук і Сокиринців, Ахтирки і Глухова, Путивля і Ромнів. На Поділлі до цих центрів можна віднести Бар і Браїлів, Вороновицю і Лядову, Могилів-Подільський, Летичів і Меджибіж. Не менше осередків етнічної культури існує на Буковині і в Закарпатті, на Поліссі і в Придніпров'ї, на Слобожанщині, в Таврії і в Криму. Автори статті на протязі двох десятиліть неодноразово обстежували більшість з цих визначних місць української культури, спостерігали позитивні зміни її існування значного потенціалу, зростання їх ролі в подальшому розвитку регіонів і країни в цілому.

Висновки. У Пекінській хартії XX конгресу МСА (1999 р.) зазначено, що «в умовах регіональних контрастів кожна країна повинна розвиватися власним шляхом. Тільки просуваючись «різними шляхами», людська цивілізація може продовжувати стало розвиватися» [13, с. 12]. Не зважаючи на критику, концепція сталого розвитку сьогодні демонструє позитивні риси, що коріняться в його внутрішніх резервах і потенціалах. Серед них необхідність включення регіональних культур через креативну економіку в процеси сталого розвитку. В Україні, яка має гарне історичне підґрунтя, інклюзивний підхід може бути реалізованим за умови формування спеціальних програм розвитку етнічних районів із залученням економіки супутніх галузей туризму і відпочинку, при сприятливих об'єднаних територіальних громадах і держави. Такий підхід потребує розширення аналітичних і поглиблення історичних досліджень в напрямку вивчення умов сталості гармонічного розвитку, його циклів і ритмів для передбачення перспектив і горизонтів збереження і відродження національної культури в етнічних регіонах України, її повноцінного включення в адміністративно-політичне і соціально-економічне життя країни.

Список джерел

1. Culture, creativity and sustainable development. Research, innovation, opportunities. Florence declaration // Third UNESCO World Forum on Culture and

Cultural Industries. 4 October 2014. URL: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/pdf/FINAL_FlorenceDeclaration_1December_EN.pdf (application date: 04.01.2022).

2. Добровільний національний огляд щодо Цілей сталого розвитку в Україні // Сайт команди Організації Об'єднаних Націй в Україні, 01 вересня 2021 URL: <https://ukraine.un.org/uk/151096-dobrovilnyy-natsionalnyy-ohlyad-shchodo-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini> (дата звернення: 04.01.2022).

3. Shebek N., Timokhin V., Tretiak Y., Kolmakov I., Olkhovets O. (2020). Sustainable development and harmonization of the architectural environment of cities. *E3S Web of Conferences*, 166, 09001 DOI: 10.1051/e3sconf/202016609001

4. Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. Т. 2. Всемирно-исторические перспективы. Минск: «Попурри», 2019. 704 с.

5. Гумилев Л. Н. *Этногенез и биосфера Земли*. М: АСТ. АСТРЕЛЬ, 2006. 512 с.

6. Білоконь Ю. М. *Регіональне планування (теорія і практика)*. К.: Логос, 2003. 246 с.

7. Яценко В. О. *Містобудівні основи розвитку локальних систем розселення об'єднаних територіальних громад*. Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. доктора арх. К.: КНУБА, 2021. 40 с.

8. Тімохін В. О., Шебек Н. М. Інтегративні методи досліджень регіональних культур в етнічних районах України // *Просторове планування: містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади*. Зб. наук. пр. Вип. II. В 2-х ч. Київ–Тернопіль: «Бескиди», 2021. Частина 1. С. – 93-98.

9. Грааф Р. де. *Чотири стіни та дах. Складна природа простої професії*. Київ: КЕНЕКШЕНС, 2019. 448 с.

10. Фремpton К. *Современная архитектура: Критический взгляд на историю развития*. М.: Стройиздат, 1990. 535 с.

11. Князева Е. Н., Курдюмов С. П. *Основания синергетики, Синергетическое мировидение*. М.: КомКнига, 2005. 240 с.

12. Тімохін В. О. *Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування*. Київ: КНУБА, 2008. 629 с.

13. XX Всемирный конгресс Международного союза архитекторов. М.: Отдел информ.-издат. деят. РААСН, 1999. 35с.

References

1. Culture, creativity and sustainable development. Research, innovation, opportunities. Florence declaration // Third UNESCO World Forum on Culture and Cultural Industries. 4 October 2014. URL:

http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/pdf/FINAL_FlorenceDeclaration_1December_EN.pdf (application date: 04.01.2022).

2. Sustainable Development Goals Voluntary National Review: Ukraine // The United Nations country team website of Ukraine. 01 September 2021. URL: <https://ukraine.un.org/uk/151096-dobrovilnyy-natsionalnyy-ohlyad-shchodo-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini> (application date: 04.01.2022).

3. Shebek N., Timokhin V., Tretiak Y., Kolmakov I., Olkhovets O. (2020). Sustainable development and harmonization of the architectural environment of cities. *E3S Web of Conferences*, 166, 09001 DOI: 10.1051/e3sconf/202016609001

4. Spengler O. (2019). *Sunset of Europe. Essays on the morphology of world history. Volume 2. World Historical Perspectives.* [Zakat Yevropy. Ocherki morfologii mirovoy istorii. Tom 2. Vsemirno-istoricheskiye perspektivy]. Minsk: «Popourri». P. 704. (in Russian).

5. Gumilyov L. N. (2006). *Ethnogenesis and the Biosphere of Earth.* [Etnogenez i biosfera Zemli]. Moscow: AST. ASTREL. P. 512. (in Russian).

6. Bilokon Yu. M. (2003). *Regional planning (theory and practice).* [Rehionalne planuvannya (teoriya i praktyka)]. Kyiv: Logos. P. 246. (in Ukrainian).

7. Yatsenko V. O. (2021). *Urban planning bases of development of the in-plant systems of розселення of the incorporated territorial communities.* [Mistobudivni osnovy rozvytku lokalnykh system rozselennya obyednanykh terytorialnykh hromad]. Abstract of the dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of architecture. Kyiv: KNUCA. P. 40. (in Ukrainian).

8. Timokhin V. O., Shebek N. M. (2021). *Integrative research methods of regional cultures in ethnic regions of Ukraine.* [Intehratyvni metody doslidzhen rehionalnykh kultur v etnichnykh rayonakh Ukrayiny] // *Spatial planning: urban planning, architecture, political and socio-cultural principles.* Conference Collection of scientific works. Issue II. In 2 parts. Kiev-Ternopil: "Beskydy". Part 1. P. 93-98. (in Ukrainian).

9. Graaf, Reinier de. (2019). *Four Walls and a Roof: The Complex Nature of a Simple Profession.* [Chotyry stiny ta dakh. Skladna pryroda prostoyi profesiyi]. Kyiv: CANACTIONS. P. 448. (in Ukrainian).

10. Frampton K. (1990). *Modern Architecture: A Critical Look at the History of Development.* [Sovremennaya arkhitektura: Kriticheskiy vzglyad na istoriyu razvitiya]. Moscow: Stroyizdat. P. 535. (in Russian).

11. Knyazeva Ye. N., Kurdyumov S. P. (2005). *Foundations of synergetics. Synergetic worldview* [Osnovaniya sinergetiki. Sinergeticheskoye mirovideniye]. Moscow: KomKniga. P. 240. (in Russian).

12. Timokhin V. O. (2008). The Architecture of the Town Development. 7 Books on the Theory of Urban Planning. [Arkhitektura mis'koho rozvytku. 7 knyh z teoriyi mistobuduvannya]. Kyiv: KNUCA. P. 629 (in Ukrainian)

13. XX World Congress of the International Union of Architects. (1999). [XX Vsemirniy kongress Mezhdunarodnogo soyuza arkhitektorov]. Moscow: Department of Information and Publishing Activities of RAASN. P. 35. (in Russian).

Аннотация

Тимохин Виктор Александрович, доктор архитектуры, профессор кафедры дизайна архитектурной среды, Киевский национальный университет строительства и архитектуры.

Шебек Надежда Николаевна, доктор архитектуры, профессор кафедры градостроительства, Киевский национальный университет строительства и архитектуры.

Третьяк Юлия Викторовна, доктор архитектуры, профессор кафедры дизайна, Киевский национальный университет строительства и архитектуры

Включенность этнического районирования в устойчивое развитие регионов Украины

В статье рассмотрена проблема включения этнических регионов в процессы устойчивого развития и использования креативной экономики в Украине. Проведен анализ этапов исторического развития двенадцати этнических регионов с использованием оригинального метода поляризованных циклов. Результаты анализа подтвердили возможность диагностирования и прогнозирования состояния региональных культур. Их креативно-экономическое включение в устойчивое развитие связано с задействованием потенциала малых поселений, где сосредоточены памятники архитектуры и градостроительства, сакральные комплексы, народные промыслы и музеи, в которых проходят выставки, ярмарки и фестивали.

Ключевые слова: этническое районирование; устойчивое развитие; регионы Украины.

Annotation

Viktor Timokhin, Doctor of Architecture, Professor, Department of Architectural Environment Design, Kiev National University of Construction and Architecture.

Nadiia Shebek, Doctor of Architecture, Professor, Department of Town Planning, Kiev National University of Construction and Architecture.

Yuliia Tretiak, Doctor of Architecture, Professor, Department of Design, Kiev National University of Construction and Architecture.

Inclusion of ethnic zoning in the sustainable development of regions of Ukraine

The authors of the article consider the problem of including ethnic cultures in the processes of sustainable development and the maximum use of the creative economy in Ukraine. Documents of international organizations, the results of research by famous scientists in the humanities, architecture and urban planning confirm the relevance of the topic of the article. The confrontation between global civilization and regional cultures, which manifests itself in the confrontation between progress and traditions, has intensified in the rivalry between postmodernism and modernism. The principle of postmodern inclusiveness, in contrast to the exclusivity of modernism, opens up new prospects for the preservation and renewal of traditions in many countries, including Ukraine, where twelve ethnic regions have developed historically. The authors of the article traced the historical stages of the development of ethnic cultures in these regions based on the original synergistic method of polarized cycles. This method focuses on the stable order of cyclical changes in the ups and downs of regional cultures, which makes it possible to diagnose and predict their development. The forecast indicates the leading role of small settlements in the sustainable development of regional cultures. In Volyn these are Volodymyr-Volynskyi and Zymne, Olyka and Gubkiv, Dubno and Klevan, Mezhyrich, Ostrog and Plyasheva. There are many more such centers in Galicia. Among them: Brody and Drohobych, Zhovkva and Zolochiv, Krekhiv and Olesko, Pidhirtsi and Pidkamin, Univ and Halych, Kolomyia and Kosiv, Manyava and Rohatyn, Berezhany and Buchach, Zbarazh and Kremenets, Skala-Podilska and Chortkiv. The centers of ethnic culture in the Sivers'kyi region are formed around Baturyn and Gustyn, Kachanivka and Kozelets, Lyubech and Nizhyn, Novhorod-Siverskyi and Ostra, Pryluky and Sokyryntsi, Akhtyrka and Hlukhiv, Putivl and Romny. In Podillya, these centers include Bar and Brailiv, Voronovitsa and Lyadova, Mohyliv-Podilskyi, Letychiv and Medzhibizh. There are no less centers of ethnic culture in Bukovyna and Zakarpattia, in Polissya and Prydniprovyia, in Slobozhanshchyna, in Tavria and in Crimea. Monastic complexes, handicrafts, museums, fairs, monuments of architecture and urban planning are concentrated there. Their rational use and functioning determine the inclusion of ethnic regions and Ukraine as a whole in the processes of sustainable development.

Keywords: ethnic zoning; Sustainability; regions of Ukraine.